

Nr 608

Av herr Agerberg m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 149, angående utformningen av det särskilda stödet åt det mindre jordbruket.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 149 angående utformningen av det särskilda stödet åt det mindre jordbruket föreslås bl. a., att det nuvarande producentbidraget till innehavare av mindre jordbruk skall ersättas med ett arealtillägg, utgående med efter åkerarealen varierande belopp. Förslaget grundar sig, ehuru med vissa avvikelser, på ett av utredningen om småbruksstöd avgivet betänkande.

Vi delar såväl utredningens som jordbruksministerns uppfattning att det måste anses mindre lämpligt att på längre sikt anknyta ett bidrag till produktionen under en förgången tidsperiod och att producentbidraget således bör slopas som bidragsform. Oavsett att vissa erinringar kan göras även mot det föreslagna arealbidraget, torde detta i princip vara ett föredraga.

Emellertid kan i vissa fall skäl föreligga att göra avsteg från denna princip. Inom de nordligaste delarna av landet måste på grund av de naturliga betingelserna det mindre jordbruket under överskådlig tid i mycket hög grad komma att bli inriktat på mjölkproduktion. Någon annan produktionsform ger inte annat än i undantagsfall motsvarande inkomstmöjligheter. Därest jordbruksnäringen i dessa trakter skall kunna upprätthållas, vilket måste anses som ett allmänt intresse ur många synpunkter, är det rimligt och önskvärt att mjölkproduktionen där stimuleras. En mera påtaglig minskning av denna produktion genom att jordbruken i för stor utsträckning nedlägges eller innehavarna övergår till annan driftsform skulle allvarligt äventyra även de kvarvarande mjölkproducenternas existensmöjligheter, bl. a. genom alltför dyra transportkostnader för den återstående produktkvantiteten eller t. o. m. helt nedläggande av vissa mjölkbillinjer. En tendens i sistnämnda riktning har redan gjort sig märkbar.

Visserligen har det med hänsyn till avsättningsläget på mjölkområdet ansetts olämpligt att i alltför stor utsträckning knyta det generella småbrukarstödet till mjölkproduktionen. De nordligaste småbrukarbygderna i landet torde emellertid inte i så hög grad ha medverkat till den åtminstone tidigare aktuella överproduktionen på området att detta kan anses som ett avgörande skäl mot ett undantag från principen för denna landsdel. Tvärtom föreligger inom vissa trakter ett ganska betydande

mjölkunderskott, vilket kan medföra svårigheter med färskmjölksförsörjningen eller åtminstone för konsumenterna betungande transportkostnader. För övrigt har det tidigare visat sig att prognoser beträffande väntat produktionsöverskott inte slagit in när det gäller mjölkproduktionen. Det torde icke heller för närvarande vara möjligt att med säkerhet uttala sig om produktionsutvecklingen på detta område.

Även om för landet i dess helhet skäl kan anföras mot att knyta stödet åt det mindre jordbruket till en viss produktionsform, anser vi av ovan anförda skäl att frågan om arealbidragets ersättande med ett till mjölkproduktionen knutet bidrag inom de nordligaste delarna av landet — förslagsvis de fyra nordligaste länen — bör övervägas. Bidragen borde därvid sammanlagt utgå med i stort sett samma belopp som arealbidragen inom området skulle ha uppgått till. De bör vidare göras beroende av samma prövning beträffande fastighetens undre och övre arealgräns samt brukarens inkomst- och förmögenhetsförhållanden, som inom landet i övrigt kan komma att tillämpas för arealbidragen. Bidragsbeloppen till de enskilda brukarna skulle emellertid icke utgå i förhållande till brukad areal utan till levererad mjölmängd, eventuellt som en förstärkning av leveranstillägget. Inom vissa områden, där leverans av mjölk till mejeri icke är möjlig, borde dock arealbidrag utgå.

Ett genomförande av det ovan skisserade förslaget fordrar givetvis ett närmare övervägande innan en detaljutformning kan ske. Detta torde böra ske genom Kungl. Maj:ts försorg.

Vi hemställer därför,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag rörande ersättande av föreslaget arealtillägg med någon form av mjölkpristillägg inom vissa delar av norra Sverige.

Stockholm den 5 maj 1959

Nils Agerberg

Carl Östlund

Märta Boman

Nils-Gustaf Fröding